

वन क्षेत्रको रणनीतिले सम्बोधन गर्नुपर्ने विषयहरु

नरमकरम मिलाउने, वन हस्तान्तरण गर्ने मुख्य जिम्मेवारी जनप्रतिनिधिमा केन्द्रित गर्नुपर्छ ।

भोला खतिवडा

२०४६ सालमा राज्यको वनसम्बन्धी नीतिका रूपमा जारी गरिएको वन विकास गुरुयोजनाको अवधि सकिएको दुई वर्ष भइसकेको छ । २१ वर्षका लागि तयार गरिएको वन विकास गुरुयोजनाको नीति कार्यान्वयनको क्रममा २०१८ सालमा बनेको नेपालको पहिलो वन ऐन चौथो पटक २०४८ सालमा संशोधन भयो । त्यतिले नीतिको गतिलाई समात्न नसकेकाले त्यो ऐन नै खारेज गरी २०४९ सालमा वन ऐन तयार गरी २०५१ चैत २० बाट लागू भइरहेको छ ।

विगतको वन विकास गुरुयोजनाको समीक्षा गर्ने हो भने यसको लामै शृङ्खला हुनसक्छ । विशेष गरी जनसहभागितामूलक वन व्यवस्थापन पद्धतिमा ठोस योगदान पुऱ्याएको छ । यसैको जगमा रहेर १८ हजार १ सय ३३ सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह गठन भै १७ लाख हेक्टर वन सामुदायिक वनका रूपमा व्यवस्थापन भइरहेको छ । यी सामुदायिक वनसँग २२ लाख ३७ हजार १ सय ९५ घरधुरी आबद्ध छन् । सामाजिक परिचालनमा अब्बल दर्जाको अभ्यास भइरहेको छ । स्थानीय स्तरमा लोकतन्त्र संस्थागत भएको छ । नागरिक नेतृत्वको क्षमता विकास भइरहेको छ । स्थानीय सरकारमा जनप्रतिनिधिमूलक सरचना नभएको अवस्थामा पनि जनप्रतिनिधिमूलक निकायको जस्तो भूमिका निर्वाह गरिरहेका छन् । जैविक विविधता संरक्षण, सामुदायिक विकासमा नमूनायोग्य कामहरू भएका छन् । यस पद्धतिमा केन्द्रित अनेकानेक अध्ययन अनुसन्धान भइरहेका छन् । धेरै व्यक्तिले विद्यावारिधि लगायतका बौद्धिक अध्ययन अनुसन्धान गरी विभिन्न उपाधि लिन सफल भइसकेको छन् । सामुदायिक वनको नेतृत्व गर्दै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा सहभागिता बढेको छ । यी उपलब्धिको मुख्य जग भनेको वन विकास गुरुयोजना नै हो ।